

CSILLAGVIZSGÁLÓT NAGYSZÉNÁSRA!

Munkanapló

Ravasz Tamás
B77PC7

Témavezető:
Dr. Németh Pál

MUNKANAPLÓ

PROBLÉMAFELVETÉS

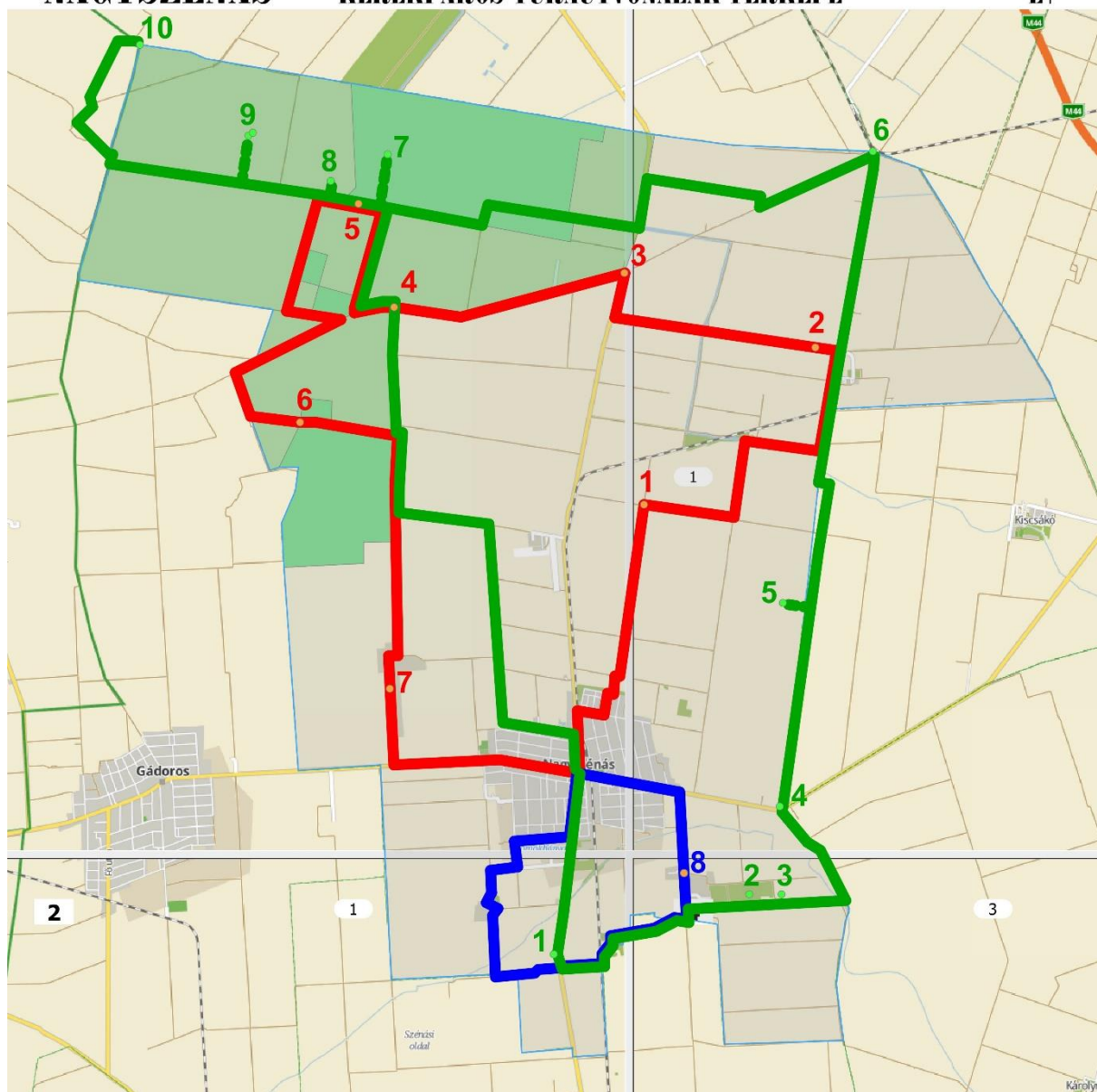
Kutatásom, pontosabban tervezésem területe az alföldi Nagyszénás csillagvizsgálója, annak szűkebb és tágabb környezete. Korábban már vizsgáltam a terület szomszédságában található Piactér hasznosíthatóságát, ekkor kerültem szembe a jelenleg kihasználatlan területen fekvő Kiss György Csillagda helyzetével. A csillagvizsgáló Békés vármegye egyetlen bemutató csillagvizsgálója, amely nemzetközi hírű ismeretterjesztő munkát folytat. Hányatott sorsának köszönhetően azonban nem áll rendelkezésére 21. századi fogadó és kiszolgálóépület, valamint az azt körülölelő park. A régiók, települések egyediségét mindenkor fontos kiemelni, megőrizni.

Kutatásom előzménye a 2023/24-es tanév tavaszi félévében végzett TDK munkám, amely a Kis- és középtelepülések közösségi életének fellendítése közösségi terek létrehozásával címet viselte. Ebben a nagyszénási történelmi és modern településközpont kapcsolatát, különbségeit vizsgálva arra a következtetésre jutottam, hogy a történelmi központ alkalmasabb a közösségi élet primer helyszínévé válni, így kialakítottam egy olyan falusi közteret, amely multifunkcionális és felhasználóbarát. Ekkor került előtérbe a piactér szomszédságában lévő beépítetlen terület, melynek közepén ott áll a Kiss György Csillagda. A korábban leírt problémák megoldásaként úgy érzem, szükséges a témával foglalkozni. Hazánkban reneszánszát éli az űrkutatás, így szükséges a témával foglalkozni. Hazánkban reneszánszát éli az űrkutatás, így szükséges a csillagászatban elért kutatási eredmények, felfedezések átadása a szélesebb körnek. Ehhez a bemutató csillagvizsgálók ideális helyszínek. Az elmúlt években három Csillagoségbolt-Park nyitott meg, amelyek új fogadóépületeket is kaptak, így a modern csillagvizsgálók építése időszerű és aktuális. emellett a régiókban régóta megfigyelhető egyfajta identitáskeresés, amely összeköthető az alapvető kérdéseimmel. Így kutatási területem a régióközpontok (kulturális, tudományos, gasztronómiai stb.) lettek, ezt a témát feldolgozva pedig tervezésem tárgya egy Nagyszénás területén telepítendő modern csillagvizsgáló épülete, amely tiszteletben tartja a település karakterét.

[illegible]

Az új telepítésen gondolkodva indultam kerékpártúrára a település körül, mivel Nagyszénás külterülete látnivalókban és természeti értékekben is gazdag: 8 emlékmű, 10 kunhalom, s megannyi Natura2000 védett terület található a környékben, melyek érdemesek a felfedezésre. Nagyszénás középkori elődjétől nem messze található egy kihasználatlan lőtér, távol a „város zajától”. Ideális helyszín egy teljes sötétséget igénylő intézménynek. A Kiss György Csillagdát ide tervezem.

2

I. KIS MAJOR-TÚRA (12 km)

8. SZÉKÁCS-FÉLE ISKOLA EMLÉKMŰVE

II. NAGY MAJOR-TÚRA (35 km)

1. PÁLMATÉRI ISKOLA EMLÉKMŰVE
2. VASÚTMENTI ISKOLA EMLÉKMŰVE
3. BÉKÉSI ÚTI ISKOLA EMLÉKMŰVE
4. CIFRA-MALMOS-SZÉNÁSEGYPHÁZA EMLÉKMŰ
5. TARAJI ISKOLA EMLÉKMŰVE
6. SZÉKESI ISKOLA EMLÉKMŰVE
7. LAJOSSZÉNÁSI ISKOLA EMLÉKMŰVE

III. KUNHALOM-TÚRA (50 km)

1. VAS-KAPU-HALOM
2. DÓZSA-ERDEI-HALOM
3. DÖGKÚT-HALOM
4. VILÁGOS-HALOM
5. KÁPOLNA-HALOM
6. SZŐR-HALOM
7. SZIRONY-DOB
8. RÉTI-HALOM
9. KETTŐS-HALOM
10. KEGYES-HALOM

- NATURA 2000 különleges madárvédelmi terület
 NATURA 2000 különleges természetmegőrzési terület

MEGTALÁLÁS

Kerékpártúráim alkalmával találtam rá a Nagyszénási Sterbetz István Lőtérre, amely a településtől északra, egy régi szeméttelp helyén kialakított, jelenleg alulhasznosított lőtér. Ahogy az alábbi műholdfelvételen is jól látszódik, a telek közepén található füves terület alkalmas a telepítésre. Helyszíni terepszemle alkalmával, a domborzat és a növényzet viszonyát vizsgálva arra a megállapításra jutottam, hogy a telepítést a növényzet nem zavarja, ugyanis egyrészt alacsony, új telepítésű akácos adja a flóra nagyrésztét, másrészt a füves terület a 1,5-2 méterrel az erdő terepszintjétől kiemelkedik. A telepítés alkalmával kiaknázandó az ún. rókavár, amely a telek közepén (a zöld kör mellett) található nagy domb, tetején idősebb fákkal. A „városi legenda” szerint valóban egy hatalmas rókacsalád lakóhelye volt, s még a mai napig felfedezhetők rajta „rókalyukak”. Innen is kapta a terület a köznapit nevét: Rókavár.

KONCEPCIÓ

Nagyszénás külterületi turisztikai fejlesztési programja a település történelmi, természeti és kulturális értékeinek egységes turisztikai attrakcióvá alakítását célozza. A projekt középpontjában a fenntarthatóság, a helyi közösség bevonása és a térség turisztikai vonzerejének növelése áll. A tervezett fejlesztések három kiemelt eleme egymással összhangban működő, komplex élményt kínál a látogatóknak, miközben hozzájárulnak a helyi örökség megőrzéséhez és bemutatásához.

Az egyik fő fejlesztési elem egy kerékpáros túraútvonal kialakítása, amely összeköti a külterületi emlékműveket és kunhalmokat. Az útvonal mentén pihenőpontok, ivókutak és információs táblák kapnak helyet, amelyek bemutatják a térség történelmi és természeti nevezetességeit. A modern technológiák, például QR-kódok révén a látogatók interaktív módon, digitális tartalmak segítségével ismerhetik meg a helyszínnek történetét. Az útvonal nemcsak a kerékpározás szerelmeseinek nyújt élményt, hanem tematikus vezetett túrák, események és családi programok szervezésére is alkalmas.

A program másik meghatározó eleme a Szénásegyháza romtemplom környékén kialakítandó történelmi emlékpark. A romtemplom konzerválásával és bemutathatóvá tételével olyan különleges helyszín jön létre, amely tiszteleg a térség múltja előtt. Az emlékpark sétányokkal, pihenőhelyekkel és interaktív bemutatókkal gazdagodik, emellett kulturális események, például szabadtéri koncertek vagy kiállítások helyszínékként is szolgálhat. Az emlékpark nemcsak a helyiek számára jelenthet fontos közösségi teret, hanem vonzó célpont lehet a történelem iránt érdeklődő turisták számára is.

A harmadik fejlesztési elem a lőtér területén létesítendő csillagvizsgáló, amely az asztroturizmus és az ismeretterjesztés új lehetőségeit teremti meg. A csillagvizsgáló modern technológiával felszerelt épületben kap helyet, ahol oktatótermek és kiállítóterek is helyet kapnak. Az éjszakai programok – mint például távcsöves bemutatók, asztrofotózási alkalmak és tudományos előadások – nemcsak turisták, hanem oktatási intézmények számára is vonzóak lehetnek.

HATÁSOK

Ezek a fejlesztések egységes turisztikai élményláncot alkotnak, amely különböző érdeklődési köröket képes megszólítani. Az integráció érdekében a fejlesztések egységes arculattal, összehangolt információs rendszerrel és korszerű közlekedési hálózattal valósulnak meg. A helyi vállalkozások bevonása, például kerékpárkölcsonzók és helyi termékek árusításának lehetősége, szintén hozzájárul a fenntartható működéshez. A marketingkampányok, digitális platformok és tematikus események révén a program szélesebb közönséghez juthat el, növelve Nagyszénás ismertségét és látogatottságát.

A projekt gazdasági, kulturális és közösségi szempontból egyaránt pozitív hatásokkal jár. A növekvő turisztikai bevételek és a helyi munkahelyteremtés mellett a térség történelmi és természeti értékeinek megőrzéséhez is hozzájárul. A helyiek számára büszkeséget jelenthet, hogy településük múltja és öröksége ilyen formában válik elérhetővé és bemutatathatóvá. A program hosszú távon biztosítja a fenntartható turizmus feltételeit, miközben maradandó értéket teremt Nagyszénás és a környező térség számára.

LEÍRÁS

A Nagyszénás külterületén tervezett csillagvizsgáló modern, innovatív létesítményként jön létre, amely az asztroturizmus és az ismeretterjesztés központjává válhat a térségben. A csillagvizsgáló helyszíne a korábbi lőtér területe, amely ideális fekvésének köszönhetően minimális fényszennyezést biztosít, így az égbolt természetes állapota zavartalanul figyelhető meg. Az épület tervezése során kiemelt figyelmet kap a környezettudatosság és a tájba illeszkedés, hogy a létesítmény harmonikusan kapcsolódjon a környezetéhez.

A csillagvizsgáló központi eleme egy modern technológiával felszerelt kupola, amely nagy teljesítményű távcsövet rejt. Ez a berendezés lehetővé teszi a látogatók számára, hogy részletesen megfigyeljék a bolygókat, csillagokat és egyéb égi jelenségeket, akár szakértők vezetésével zajló programok keretében is. Az épület interaktív kiállítótérrel egészül ki, ahol a látogatók az univerzum működéséről, a csillagászat történetéről és a legfrissebb tudományos eredményekről szerezhetnek ismereteket. A digitális kijelzők és érintőképernyős eszközök segítségével a látogatók

aktívan részt vehetnek az univerzum felfedezésében, miközben asztrofotók és animációk teszik még látványosabbá a kiállítást.

A csillagvizsgálóban egy oktató- és rendezvényterem is helyet kap, amely ideális helyszínt biztosít ismeretterjesztő előadásoknak, workshopoknak és gyerekek számára szervezett foglalkozásoknak. Az intézmény különleges programokkal, például éjszakai csillagvizsgálásokkal, asztrofotós túrákkal és tudományos bemutatókkal várja a látogatókat, ezzel is erősítve Nagyszénás turisztikai vonzerejét. A csillagvizsgáló nemcsak a turisták, hanem az oktatási intézmények és a helyi közösség számára is értékes lehetőségeket kínál, miközben a tudomány népszerűsítését és a természeti környezet megóvását is szolgálja.

ÖSSZEGZÉS

A csillagvizsgáló tervezési folyamata a helyszín adottságaira és a helyi igényekre épül, kiemelve a térség turisztikai potenciálját és természeti értékeit. A koncepcióalkotás során elsődleges szempont volt a fenntarthatóság, a minimális környezeti terhelés, valamint a létesítmény tájba illeszkedése. A tervezés célja egy olyan központ létrehozása volt, amely egyszerre szolgálja az ismeretterjesztést, a szabadidős tevékenységeket és a tudomány népszerűsítését.

A csillagvizsgáló létjogosultságát a csillagos égbolt zavartalan megfigyelésére alkalmas helyszín, az egyre népszerűbb asztroturizmus iránti kereslet, valamint a térség kulturális és gazdasági fejlődése iránti igény támasztja alá. A projekt egyszerre járul hozzá Nagyszénás turisztikai vonzerejének növeléséhez, a helyi közösség oktatási lehetőségeinek bővítéséhez, és a fenntartható turizmus célkitűzéseinek megvalósításához. A tervezési folyamat során hangsúlyos szerepet kapott a helyi közösség bevonása, így a csillagvizsgáló nemcsak turisztikai attrakcióként, hanem közösségi térként is funkcionál majd.